

Wat schaft de pot?

Dokter Francis is de voedingsconsulent van de ZOO en Planckendael, de dieetgoeroe van vogeltjes tot olifanten. Hij stelt een evenwichtig, gezond en voedzaam menu samen voor elke diersoort. Hij goochelt met koolhydraten, ijzer, vezels, eiwitten, mineralen, vitaminen en combineert die met de ervaring en de praktijk van de verzorgers en gegevens uit het veld. Zo schrijft hij voedingsfiches voor onze ganse ark.

S

SUIKERS

Gezonde voeding is enorm belangrijk. We weten ook steeds meer over voedsel en de effecten ervan op ons lichaam. Als mens eten we vijf keer meer suiker dan goed voor ons is. Ook dieren kunnen te zoet eten met veel fruit en knolgewassen zoals wortels en bieten. Een wilde vrucht uit de tropen heeft een totaal ander suikergehalte dan een gecultiveerde soort in onze Belgische winkel. In Paignton Zoo in Groot-Brittannië doet men al jarenlang onderzoek naar fruitloze dieten,

lees: een dieet met minder suikers. De ervaring leert dat vooral apensoorten hier voordeel bij hebben, want wist je dat kuifmakaken makkelijk diabetes ontwikkelen?

WEETJE

 Bij gemengde dierverblijven passen we trucjes toe, zodat er niet, of moeilijk, van elkaars bord gegeten kan worden.

Elk dier krijgt zijn eigen maaltijd. Helemaal op maat.

“In de ZOO alleen verwerken we jaarlijks zo’n 70 ton hooi, 36 ton stro, 60 ton gras en 20 ton luzerne. En dat zijn dan alleen de grassen!” Tina, manager logistiek

VOORTREKKERSROL

Met deze zoete wetenschap in het achterhoofd heeft dokter Francis twee jaar geleden de zeshonderd verschillende voedingsfiches in de ZOO en Planckendael doorworsteld. Hij bekeek ze op drie punten: essentiële voedingsstoffen, energetische waarde en bouwstoffen voor het lichaam. Zo bouwt dokter Francis de hoeveelheid fruit bij de kleine apensoorten stelselmatig af om gezondheidsproblemen te vermijden. Voederbieten bijvoorbeeld, bommen vol suiker, worden geweerd. Onze neushoorns eten minder energierijk. Hun gewicht is ideaal op 1 300 à 1 500 kg, beter voor hun voetzolen en bij bevallingen. Momenteel zitten ze daar nog een paar honderd kilo boven.

MOEDERMELK

Ook observaties door wetenschappers in de natuur helpen ons om dieren nog gericht te voeden. Wist je dat chimpansees in het

oerwoud soms kleinere apensoorten eten? Ze zijn niet uitsluitend vegetariër en krijgen in de ZOO af en toe kip te eten. Vroeger kregen alle apen melk te drinken. Nu niet meer, onnodig. In de natuur drinken enkel baby’s moedermelk.

VOETAFDRUK

In ZOO en Planckendael maken we lange boodschappenlijsten om iedereen een evenwichtige, gezonde en kwalitatieve maaltijd te geven en dat doen we vooral met de 50 à 60 soorten groenten die in noordwest-Europa voorhanden zijn. We denken daarbij ook aan de lokale economie, onze ecologische voetafdruk en onze portemonnee.

Niet alleen het menu van alle diersoorten

WEETJE

○ Niet alle dieren eten elke dag. De grote katten vasten, net als in de natuur, regelmatig een dag.

werd geoptimaliseerd, maar ook de voedingsfiches werden gekwantificeerd. Alle weekrantsoenen staan op de harde schijf. Wat is immers een halve appel? Deze week zijn het grote en volgende week kleine. Wat met een lepel havervlokken? Klein, groot, met bergje of afgestreken? Geen willekeur meer, maar vastgestelde maten en gewichten.

PINDA’S

Bij aankomst van een dier uit een andere zoo brengt het zijn voedingsfiche mee. Zo kreeg Matadi in Groot-Brittannië meer fruit en pindanootjes te eten en op gezette tijden dronk hij zelfs thee. Dokter Francis past nu langzaam maar zeker zijn menu aan om hier op lange termijn de vruchten van te plukken. Diëten worden nooit abrupt gewijzigd.

FLAMINGO’S

Vroeger moesten we zoeken naar de juiste combinatie van bestaande voeding, nu zijn er gespecialiseerde leveranciers voor huisdieren, en zelfs dierentuindieren. De flamingo’s krijgen speciale korrels met mineralen die naar de bodem zinken zodat ze net als in de natuur hun voedsel zeven met hun bek. Algen en kreeftjes zwemmen hier niet in hun water, maar de caroteen die hun veren rood kleurt, zit in de korrel. Miereneters smullen van een vervanger voor levende termieten. Klauwaap-

jes hebben Arabische gom nodig voor hun spijsvertering. Die halen ze normaal uit boomschors. We mengen het in hun eten.

YOGHURT

Enrichment of verrijking en training gebeurt met ingrediënten van hun menu. Brillbeer Oberon kreeg kleine hoeveelheden yoghurt of honing uitgesmeerd op boomstammen. Soms wordt de portie van één maaltijd verdeeld over verschillende kleine hapjes. Ook de plaats of manier van aanbieden verschilt. De voedingsfiches zijn niet in marmer gebeiteld. Continu wordt er geëvalueerd en verbeterd. Door nieuwe inzichten in de voedingsleer en in de natuur leren we bij. Een gezond menu is belangrijk in ons streven naar ‘een gezond dier in een gezond lichaam’. ○

Op het bord van de dierenkeuken wordt bijgehouden hoeveel de dieren eten.